

Jaarverslag 2016

Instituut Bijzonder Onderzoek

In dit jaarverslag vindt u informatie over de werkwijze en afhandeling van zaken door het IBO in 2016, nieuwe ontwikkelingen, aandachtspunten en cijfers.

Jaarverslag 2016

Instituut Bijzonder Onderzoek

Missie

Het Instituut Bijzonder Onderzoek heeft als missie om misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke uitkeringen op te sporen, dan wel tegen te gaan, door inzet van expertise, de nieuwste opsporingsmethoden en –middelen.

Visie

Het gaat er niet om hoeveel ten onrechte verstrekte uitkering wordt teruggevorderd, maar om het feit dat het geld zoveel mogelijk terecht komt bij diegenen die er recht op hebben.

Inhoud

Inleiding	3
Organisatie	4
Overlegvormen.....	5
Opleidingen	6
Soorten onderzoek	7
Resultaten 2016.....	8
Vermeldenswaardige zaken afgehandeld in 2016.....	9
Ontwikkelingen in 2016	10
Aandachtspunten.....	11
Cijfers, feiten en vergelijkende cijfers:.....	12

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2016 van het Instituut Bijzonder Onderzoek regio Gelderland Zuid (IBO).

Dit jaarverslag geeft inzage in de resultaten van het IBO over het jaar 2016.

Het is van belang om de sociale zekerheid in stand te houden. Daarvoor is draagvlak in de samenleving nodig. De rijksoverheid financiert de sociale voorzieningen. De bedragen die daarmee gemoeid zijn, zijn voor de mensen die daar recht op hebben. Misbruik van deze sociale voorzieningen mag het draagvlak niet onder druk zetten.

Gemeenten hebben een groot (financieel) belang bij het beheersen van het bijstandsvolume. Zij zijn verantwoordelijk voor het beheersen van de kosten. Het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom zijn belangrijke taken om de kosten te beheersen. Het Werkbedrijf is sinds 1 januari 2015 belast met de uitstroom. Het voorkomen en opsporen van fraude draagt ook bij aan het beheersen van de kosten. Fraude met sociale voorzieningen mag nooit lonen.

Het IBO is een samenwerkingsverband (gemeenschappelijke regeling) tussen de gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Heumen en Wijchen. Sinds 1 januari 1996 werken deze gemeenten met elkaar samen om fraude met uitkeringen te bestrijden. Het IBO is gehuisvest in het gemeentekantoor van Wijchen. De gemeente Wijchen is centrumgemeente van het samenwerkingsverband. De belangrijkste werkzaamheden van het IBO bestaan uit opsporing van strafbare feiten, strafrechtelijk onderzoek en juridische afwikkeling van fraude voor de gemeenten.

Organisatie

Bij het instituut zijn twee sociaal rechercheurs fulltime werkzaam. Twee managementassistentes ondersteunen de beide rechercheurs. De twee managementassistentes vervullen samen een duobaan.

De fraudepreventiemedewerkers zijn niet in dienst bij het IBO. Zij zijn in dienst bij één van de deelnemende gemeenten.

De sociaal rechercheurs houden zich bezig met opsporingstaken. Voorbeelden hiervan zijn:

- Het onderzoeken van dossiers;
- Het opvragen van informatie bij diverse (overheids)organisaties
- Het horen van verdachten en getuigen;
- Het volgen van personen;
- Het observeren van personen en situaties;
- Het afstemmen met politie en justitie
- Het aanhouden van personen.

Fraudepreventiemedewerkers zijn de schakel tussen de klantmanagers en het IBO. De belangrijkste taken zijn:

- Voorlichting geven aan de klantmanagers om fraude te herkennen;
- Voorkomen dat klanten ten onrechte in de bijstand komen.

De aangiftegrens voor strafrechtelijke afdoening is in 2013 verhoogd naar € 50.000, -. Het gevolg hiervan is dat de afhandeling van de meeste zaken bestuursrechtelijk plaats vindt. Alleen de langdurig lopende fraudezaken, evenals de meeste vermogenszaken, gaan naar het Openbaar Ministerie (OM) voor strafrechtelijke afdoening. De fraudebedragen van deze zaken liggen meestal boven de aangiftegrens. Door de verhoging van de aangiftegrens is het aantal processen-verbaal ten opzichte van enkele jaren terug sterk verminderd.

De managementassistentes verrichten vooronderzoek en dossieronderzoek en zij bereiden verhoren voor. Ze houden het frauderegistratiesysteem Liaan bij. Ook maken zij met behulp van de resultaten uit de verhoren de conceptrapportage, de aangifte en het proces verbaal. De sociaal rechercheurs zijn eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het rapport, de aangifte en het proces-verbaal.

De managementassistentes ondersteunen met het opvragen van uitgebreide kenteken- en exportgegevens bij de RDW. Ook vragen zij informatie op bij de belastingdienst of het Kadaster. Bij het Internationaal Bureau Frauderegistratie vragen zij informatie op die betrekking heeft op vermogen en onroerend goed in het buitenland.

Tot slot verzorgen zij de secretariële taken, waaronder het voorbereiden en notuleren van vergaderingen.

Overlegvormen

Overleg IBO en manager

De manager voert ca. 1 x per maand overleg met de medewerk(st)er(s) van het IBO. In het werkoverleg komen de laatste ontwikkelingen, de voortgang van werkzaamheden en eventuele knelpunten aan bod.

Overleg Sociaal Rechercheurs met de afdelingshoofden

Op regelmatige basis vindt er per gemeente overleg plaats over de lopende zaken met de verantwoordelijk leidinggevende. De voortgang over de inhoudelijke zaken bespreken de rechercheurs met de klantmanagers van de desbetreffende gemeente.

Hoofdenoverleg

Er vindt minstens 1 à 2 maal per jaar overleg plaats met de verantwoordelijk leidinggevend van de aangesloten gemeenten en de manager van het IBO.

Commissie van advies bijzonder onderzoek

Onder leiding van de voorzitter vindt twee keer per jaar overleg plaats met de commissie van advies bijzonder onderzoek. De wethouders van de deelnemende gemeenten vormen samen de commissie van advies. De voorzitter is de wethouder van de centrumgemeente. De secretaris is de manager van het IBO. De commissie brengt advies uit aan het college van burgemeester en wethouders van de centrumgemeente.

Zakenoverleg met Officier van Justitie

De sociaal rechercheurs hebben regelmatig contact met de Officier van Justitie.

Regio-overleg

Tweemaal per jaar wonen de sociaal rechercheurs de regiovergadering van de sociale recherche bij waarbij de laatste ontwikkelingen op het vakgebied sociale recherche aan bod komen. De Officier van Justitie neemt ook deel aan dit overleg.

Overleg Landelijk Contact Sociaal Rechercheurs (LCSR)

Eén van de sociaal rechercheurs neemt als vertegenwoordiger van de regio deel aan de vergadering van het Landelijk Contact Sociale Recherche (LCSR). Dit overleg vindt twee keer per jaar plaats.

Per 14 december 2016 is de manager IBO benoemd tot landelijk voorzitter van het LCSR.

Overleg met overige partijen

Naar behoefte vindt ook nog (afstemming)overleg plaats met de verschillende partners. Voorbeelden hiervan zijn:

- politie
- woningbouwverenigingen
- belastingdienst
- UWV
- RCF
- DUO
- Voedsel en Warenautoriteit
- IND
- Project JSF (Joint Social Fraude) (2x p/j)
- POB (Project ongebruikelijk bezit) (6x p/j)
- IBF
- Energiemaatschappijen

Opleidingen

BOA-opleiding (Bijzonder Opsporingsambtenaar)

De buitengewoon opsporingsambtenaar heeft officiële opsporingsbevoegdheid, zonder in dienst te zijn van politie of Koninklijke Marechaussee. De sociaal rechercheurs van het IBO zijn specialisten in hun vakgebied. De bevoegdheden die zij nodig hebben voor de handhaving van de rechtsorde verkrijgen zij door het behalen en actueel houden van het door het Ministerie van Justitie verplicht gestelde diploma/getuigschrift BOA.

Periodiek houden de sociaal rechercheurs hun vakkennis op peil door het volgen van de cursussen die speciaal voor deze doelgroep wordt gegeven binnen hun domein. Vijfjaarlijks (eerstvolgende keer is in maart 2017) doen zij opnieuw examen om de BOA-acte actueel te houden. Dat is noodzakelijk omdat de opsporingsbevoegdheid aan dit examen gekoppeld is.

Vakgerichte cursussen

Op regelmatige basis volgen de sociaal rechercheurs en managementassistentes vakgerichte cursussen om de ontwikkelingen in het vakgebied te volgen.

Soorten onderzoek

1. Poortwachtersonderzoek

Dit is een snel in te stellen onderzoek. De klantmanager krijgt bij het behandelen van een aanvraag om uitkering geen duidelijkheid of er recht bestaat op bijstand. Vaak gaat het om het niet correct verstrekken van informatie door de klant. De klantmanager heeft maximaal acht weken de tijd om een aanvraag te beoordelen. Om die reden is een snel te verrichten onderzoek noodzakelijk.

De poortwachtersonderzoeken leiden bijna niet tot strafrechtelijk vervolging. De fraude ontstaat door het onjuist verstrekken van informatie door een klant. Er is dan nog geen uitkering verstrekt. De gemeente heeft ook nog geen financieel nadeel geleden. Daarom is er geen aanleiding voor een strafrechtelijke vervolging.

2. Onderzoek t.a.v. cliënten met een lopende uitkering

Deze onderzoeken hebben te maken met een bestaande uitkeringssituatie. Er zijn signalen ontvangen over bijvoorbeeld:

- Het samenwonen,
- het zwart werken,
- het vermogen,
- het daadwerkelijk wonen in de gemeente
- de werkelijke identiteit.

3. Nazorg onderzoek

In deze situatie is de uitkering al beëindigd. Er is een aanleiding aanwezig om nog een onderzoek in te stellen. De resultaten van een nazorgonderzoek leiden veelal tot extra bewijs in zaken waarbij een klant een bezwaarschrift tegen de beëindiging van een uitkering heeft ingediend.

4. Afhandeling van geconstateerde fraude i.v.m. verzwegen inkomsten en vermogen

Bij vermogensfraude gaat het vaak over verzwegen bankrekeningen. De officier van justitie geeft toestemming tot het "vorderen" van gegevens bij banken. Daarna vindt het "horen" van een klant plaats.

Het Inlichtingenbureau is het "computersysteem" voor het uitwisselen van informatie tussen sociale diensten, UWV, SVB, belastingdienst, DUO en de Kamer van Koophandel. Gemeenten zijn volgens de Participatiewet verplicht informatie over klanten aan het Inlichtingenbureau te leveren. Het Inlichtingenbureau verstrekt regelmatig informatie over mogelijke "samenloop" van inkomens aan gemeenten. Een voorbeeld van samenloop is een klant die naast een uitkering ook inkomsten heeft uit arbeid. De gemeente controleert de samenloop van inkomens. Bij mogelijke onjuistheden hoort het IBO de klant.

Afhandelen van onderzoeken

In de werkinstructie van het IBO zijn de termijnen beschreven waarbinnen het IBO de onderzoeken afhandelt. Er zijn uitzonderingen. Een uitzondering is bijvoorbeeld een onderzoek in het buitenland. Het verkrijgen van informatie uit het buitenland is duurt veelal erg lang. Vaak is het IBO afhankelijk voor de voortgang van een onderzoek van andere instanties. Dan is het ook mogelijk dat de afhandeling van het onderzoek vertraging oploopt. Door de invoering van de "handhavingwet" met een boeteregime is het nog belangrijker om de onderzoekduur zo kort mogelijk te laten zijn. Dit voorkomt dat hoge vorderingen ontstaan met navenant hoge boetes.

Resultaten 2016

In vergelijking met 2014 en 2015 is er in 2016 sprake van ongeveer een gelijkblijvend aantal af te wikkelen opdrachten. Zie daarvoor tabel 1 op pagina 13. Het aantal ingediende verzoeken ligt in het verslagjaar op hetzelfde niveau als in 2015. De uiteindelijke werkvoorraad per 31 december 2016 ligt juist weer iets lager. Afgaand op de status van het aantal openstaande opdrachten per 31 december 2016 had de werkvoorraad ook lager kunnen zijn: een 5 tal opdrachten bevindt zich in de eindfase van afwikkeling. Zie daarvoor tabel 5 op pagina 15.

Benadelingsbedragen:

Er is /wordt over het jaar 2016 een bedrag van € 455.725,- door de deelnemende gemeenten bij klanten teruggevorderd. Dit terugvorderingsbedrag is het resultaat van de door het IBO ingestelde bijzondere onderzoeken. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt er niet meer gesproken van fraudebedragen in relatie tot de onderzoeken die het IBO heeft ingesteld. Het IBO adviseert de deelnemende gemeenten alleen over de fraudeperiodes. De deelnemende gemeenten berekenen zelf op basis van de door het IBO geadviseerde fraudeperiode het terug te vorderen benadelingsbedrag. Voornoemd bedrag is nog niet het eindbedrag. Twee gemeenten hebben nog niet alle terugvorderingsbedragen bekend gemaakt.

Het IBO bekijkt per zaak of er "vermogen" in beeld is en kan dan de nodige middelen inzetten (zoals bijv. het leggen van een conservatoir beslag) om het terug te vorderen bedrag voor de desbetreffende gemeente veilig te stellen.

Besparingen:

Met betrekking tot de afgehandelde zaken van 2016 is een berekend besparingsbedrag van € 217.765,- gemoeid. Hierbij gaat het om zaken die hebben geleid tot beëindiging van een uitkering en daarmee een besparingsbedrag opleveren. Dit is het bedrag dat de gemeente aan uitkeringen kwijt zou zijn geweest indien er niets aan fraude/opsporing wordt gedaan. De resultaten door tussenkomst van de fraudepreventiemedewerker zijn hierin niet inbegrepen.

Landelijk wordt er voor het berekenen van een besparing voor het beëindigen van een uitkering uitgegaan van een bijstandsuitkering van één jaar.

Inzet technische hulpmiddelen:

De technische hulpmiddelen zijn in totaal 21 keer ingezet. Het middel wordt gezien als effectief, vooral op gebied van tijdsbesparing en bewijslast. Vooral bij onderzoeken naar samenwoning of niet verblijven op een GBA-adres, maar ook bij vermoeden van verzwegen werkzaamheden en voor onderzoek over de landsgrenzen heen. Het biedt extra mogelijkheden voor het opsporen van fraude.

Vermeldenswaardige zaken afgehandeld in 2016

Een uitkeringsgerechtigde is gedurende uitkeringsperiode woonachtig bij ex-partner die ook een uitkering ontvangt in een andere gemeente. De leegstaande woning van de uitkeringsgerechtigde is in de fraudeperiode van ongeveer 3 ½ jaar onderverhuurd aan asielzoekers die niet in een AZC wilden verblijven. Het bedrag aan ten onrechte genoten uitkering bedraagt ca. € 50.000, -. De onterecht verstrekte uitkering vordert de gemeente terug. De uitkeringsgerechtigde ontvangt tevens een boete voor het misleiden van de gemeente. De uitkering is beëindigd.

Een alleenstaande uitkeringsgerechtigde blijkt toch samen te wonen met een partner. Dit is niet opgegeven bij de sociale dienst. Het stel krijgt een kind. De vader erkent het kind. Uiteindelijk blijkt de samenwoning van ca. 3 jaar. De uitkering is beëindigd. Een bedrag van ruim € 52.000, - vordert de gemeente terug.

Een ander stel uitkeringsgerechtigden ontvangt sinds 2014 een uitkering. De bezittingen, het vermogen en de inkomsten uit verhuur van vakantiewoningen zijn verzwegen. De uitkering is beëindigd en een bedrag van ruim € 40.000, - vordert de gemeente terug. Tevens is er een boete opgelegd.

Een uitkeringsgerechtigde ontvangt ruim 5 jaar een uitkering. Uit een politie onderzoek komt naar voren dat de uitkeringsgerechtigde niet woonachtig is op het adres waar deze staat ingeschreven. De uitkeringsgerechtigde blijkt samen te wonen op een ander adres. Uit onderzoek komt naar voren dat er inkomsten zijn uit hennepcultuur. Ook het witwassen van criminele gelden is aan de orde. Bovendien is er onroerend goed aangekocht. Er is beslag gelegd op het onroerend goed. Daarnaast zijn meerdere voertuigen in beslag genomen.

Deze casus is in samenwerking met de politie opgepakt. De casus is dusdanig omvangrijk dat de afhandeling hiervan doorloopt in 2017. In 2017 volgen het opmaken van een proces-verbaal en aangifte bij het Openbaar Ministerie. De uitkeringsfraude is ruim € 75.000, -. De totale fraude is echter vele malen hoger. In deze complexe casus gaat het om sociale zekerheidsfraude, het witwassen van gelden, identiteitsfraude en heling.

Van een casus die afgehandeld is in 2013, is destijds een fraudebedrag van ruim € 200.000,- vastgesteld. De uitkeringsgerechtigde blijkt meerdere panden in het buitenland te bezitten. Hierop is conservatoir beslag gelegd. Er zijn diverse (juridische) procedures gevoerd waarbij de gemeente in het gelijk is gesteld. In 2016 zijn uiteindelijk twee panden executoriaal verkocht. De opbrengst ervan bedraagt ruim € 60.000, -. In de eerste week van dit jaar is het geld door de desbetreffende gemeente ontvangen. Er ligt nog beslag op andere goederen, die ook te gelde worden gemaakt. De opbrengst van deze goederen vordert de gemeente eveneens terug.

Ontwikkelingen in 2016

WMO:

De WMO 2015 en Jeugdwet hebben als doel dat de juiste zorg en ondersteuning op de juiste plaats wordt gegeven en de middelen daaraan worden besteed. Dat vraagt om inzicht in de aard en omvang van fouten en fraude in WMO 2015 en Jeugdwet (vallen onder domein 5 waarvoor de rechercheurs bevoegd zijn) en om een aanpak in de gemeenten van fraudepreventie en handhaving.

In samenspraak met bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen, de GGD, het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB), afgevaardigden van de sociaal wijkteams en beleidsmedewerkers is een uitvoeringsplan opgesteld over de invulling van de handhavingstaak op dit beleidsonderdeel in de regio Rijk van Nijmegen. Om invulling te geven met handhaving in de WMO wordt in 2017 de formatie van het IBO met 0,3 fte uitgebreid.

Uitspraak Centrale raad van beroep

Op 13 september 2016 heeft de CRvB bepaald dat de inzet door de sociale recherche van observatiemiddelen gericht op de werkplek van een van bijstandsfraude verdacht persoon, in strijd was met artikel 8 lid 2 van het EVRM (het recht op privacy). De CRvB is van oordeel dat het algemene artikel 53a uit de Participatiewet geen grondslag biedt voor de inzet van observatiemiddelen. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft als gevolg van deze uitspraak het protocol voor de inzet van observatiemiddelen ingetrokken.

Toetreding gemeente Druten tot de gemeenschappelijke regeling

De gemeente Druten heeft een verzoek gedaan om per 1 januari 2017 te mogen toetreden tot de gemeenschappelijke regeling IBO. De Commissie van Advies heeft unaniem een positief advies afgegeven. De centrumgemeente Wijchen heeft vervolgens op 20 december 2016 ingestemd met de toetreding. Vanwege de toetreding van de gemeente Druten is het noodzakelijk om de gemeenschappelijke regeling IBO te wijzigen. Dat gebeurt in 2017. De toetreding van de gemeente Druten leidt tot extra opdrachten bijzonder onderzoek. Om die reden wordt in 2017 de formatie van het IBO nog eens met 0,4 fte uitgebreid.

Project JSF (Joint Social Fraude)

De politie en de sociale researcheteams van de gemeenten in Oost-Nederland werken sinds februari 2015 samen in een Joint Social Fraud (JSF) project bij het opsporen van uitkeringsfraude. De politie stuit tijdens haar werk regelmatig op zaken waarbij een vermoeden van uitkeringsfraude is. De sociaal rechercheurs lopen regelmatig tegen zaken aan die voor de politie van belang zijn. Het delen van informatie over en weer leidt o.a. tot verbeterde opsporing naar fraude in de bijstand. Sinds de start van de samenwerking zijn afspraken gemaakt over het uitwisselen van informatie. Alle afspraken tussen de sociale recherche teams in Gelderland en de Politie Oost-Nederland zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Begin 2017 vindt de ondertekening van de overeenkomst plaats.

In 2015 zijn er ruim 280 mogelijke zaken van uitkeringsfraude door de politie Oost-Nederland verstrekt aan de gemeenten. Na onderzoek zijn 37 uitkeringen stopgezet. In 2016 zijn 45 uitkeringen stopgezet op basis van het uitwisselen van informatie. De stopzettingen hebben geleid tot een besparing van 1,2 miljoen euro aan gemeenschapsgeld. De centrumgemeente Wijchen heeft in 2016 9 meldingen van de politie Oost-Nederland ontvangen. Die meldingen hebben 2 daadwerkelijke casussen opgeleverd.

Aandachtspunten

Beslaglegging/vermogenssignalen:

Het is van belang dat gemeenten hun mogelijkheden om vorderingen veilig te stellen zo optimaal mogelijk benutten. Het (conservatoir) beslag laten leggen op het vermogen en de bezittingen van de frauderende cliënt is van groot belang.

Het advies is om hierover vroegtijdig contact op te nemen met het IBO.

Terugkoppeling afhandeling fraude:

Van belang is om benadelingsberekeningen en –bedragen tijdig terug te koppelen. Het IBO beschikt dan over de juiste managementinformatie voor o.a. het jaarverslag.

WMO fraude

De formatie van het IBO is uitgebreid vanwege de afhandeling van fraude in de zorg. Het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) verzamelt de signalen die mogelijk duiden op onrechtmatigheden in de zorg en kwaliteit in de uitvoering. Iedere veertien dagen vindt overleg plaats over de binnengekomen signalen. Bureau handhaving van de gemeente Nijmegen en het IBO zijn vertegenwoordigd in dat overleg. Bij een concrete aanleiding volgt in dit overleg een besluit om een handhavingsonderzoek in te stellen.

Cijfers, feiten en vergelijkende cijfers:

Soorten onderzoek m.b.t. de afgehandelde zaken:

	Verzoeken tot onderzoek				Afgehandelde onderzoeken			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Beuningen	4	8	18	17	11	9	13	16
Groesbeek (Berg en Dal)	6	8	13	4	9	6	9	11
Heumen	6	6	7	3	9	7	7	4 #
Millingen aan de Rijn	5	3	0	0	10	2	0	0
Ubbergen	3	7	0	0	2	8	0	0
Wijchen	19	21	12	26	19	18	15	25
Derden*	2	2	1	0	2	1	2	0
Totaal	45	55	51	50	62	51	46	56

Toelichting

In de jaarrekening 2016 is een aantal van 3 afgehandelde zaken opgenomen. In werkelijkheid zijn het er 4. Het verschil is ontstaan door in een zeer vroegtijdig stadium de cijfers voor de jaarrekening bij de financiële administratie aan te leveren. Bij het opmaken van het jaarverslag bleek echter dat voor deze gemeente daadwerkelijk 4 zaken zijn afgewikkeld. Bij de verantwoording 2017 wordt dit verschil meegenomen voor de juiste gemeentelijke bijdragen.

	Terugvordering in euro's (bron afdelingen sociale zaken)			
	2013	2014	2015	2016
Beuningen **	120.499,89	2.090, -	24.076,70	45.107,90
Groesbeek (Berg en Dal)	25.096,60	34.053,28	64.165,64	147.181,19
Heumen	0,00	160.846,34	57.873,18	172.534,14
Millingen aan de Rijn	37.688,83	6.577,87	17.783,97	*
Ubbergen	0,00	225.011,44	0,00	*
Wijchen	447.110,61	158.915,25	30.430,96	96.788,80
Derden	0,00	0,00	0,00	0,00
	630.395,93	587.494,18	194.330,45	461.612,03

Toelichting

* Millingen, Ubbergen en Groesbeek zijn per 1 januari 2016 samengevoegd tot de gemeente Berg en Dal.

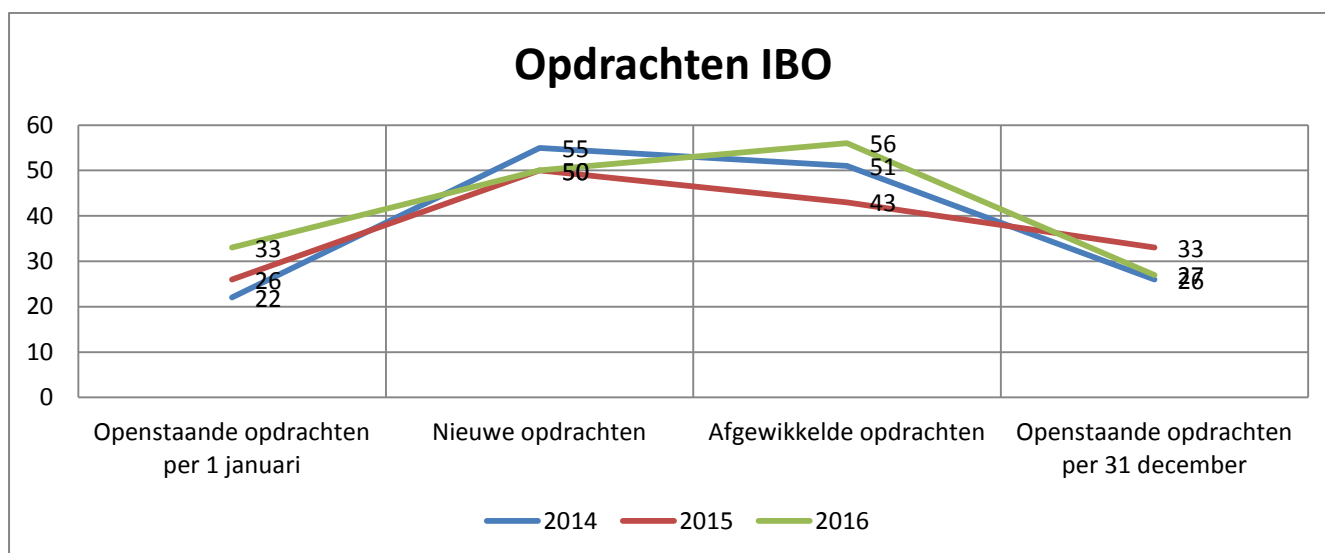
** Bij de gemeente Beuningen zijn van een 2-tal zaken de fraudebedragen nog niet bekend (in afwachting van uitkomst bezwaar- of beroep).

Aantal beëindigingen in 2016 per gemeente uitgesplitst naar uitkeringsnorm:

	norm echtbaar	norm alleenstaande ouder	norm alleenstaande	Besparingsbedrag in €
Beuningen	5	0	1	95.481,60
Berg en Dal	0	1	3	46.903,20
Heumen	1	0	0	16.751,16
Wijchen	0	1	4	58.629,00
Totaal	6	2	8	217.764,96

Bron: deelnemende gemeenten

Tabel 1: openstaande en afgewikkelde opdrachten 2014, 2015 en 2016 (Bron: Liaan)

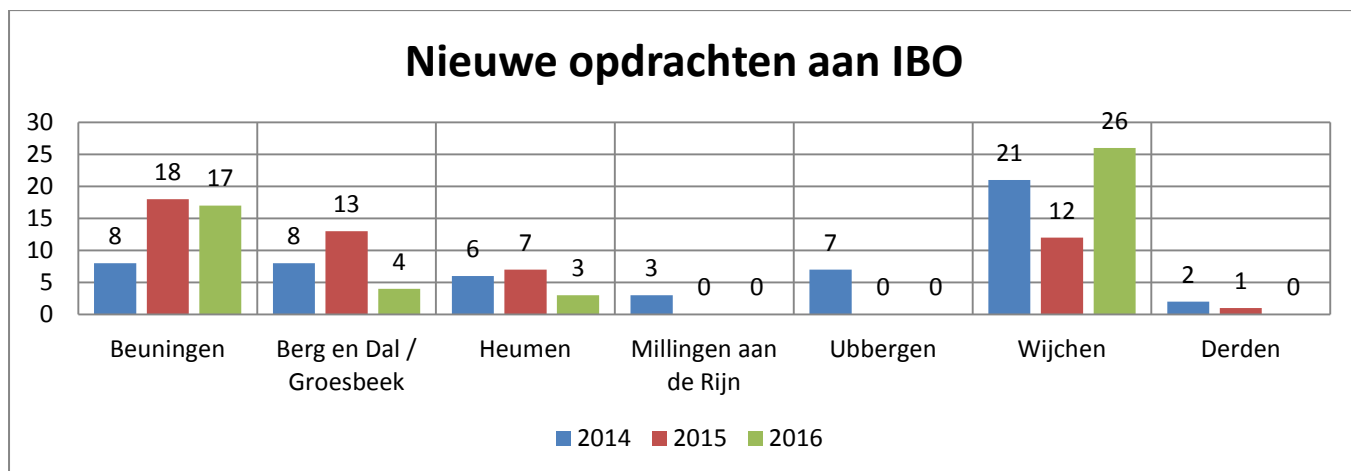

Toelichting

De openstaande werkvoorraad per 31-12-2015 was volgens jaarverslag 2015 30 zaken. In werkelijkheid blijken dat er 33 te zijn. In 2016 zijn 3 zaken afgehandeld die nog betrekking hadden op 2015. Het jaarverslag 2015 gaf dus abusievelijk een verkeerde openstaande werkvoorraad aan. In dit jaarverslag is de juiste openstaande werkvoorraad per 31-12-2015 weergegeven, t.w. 33 zaken.

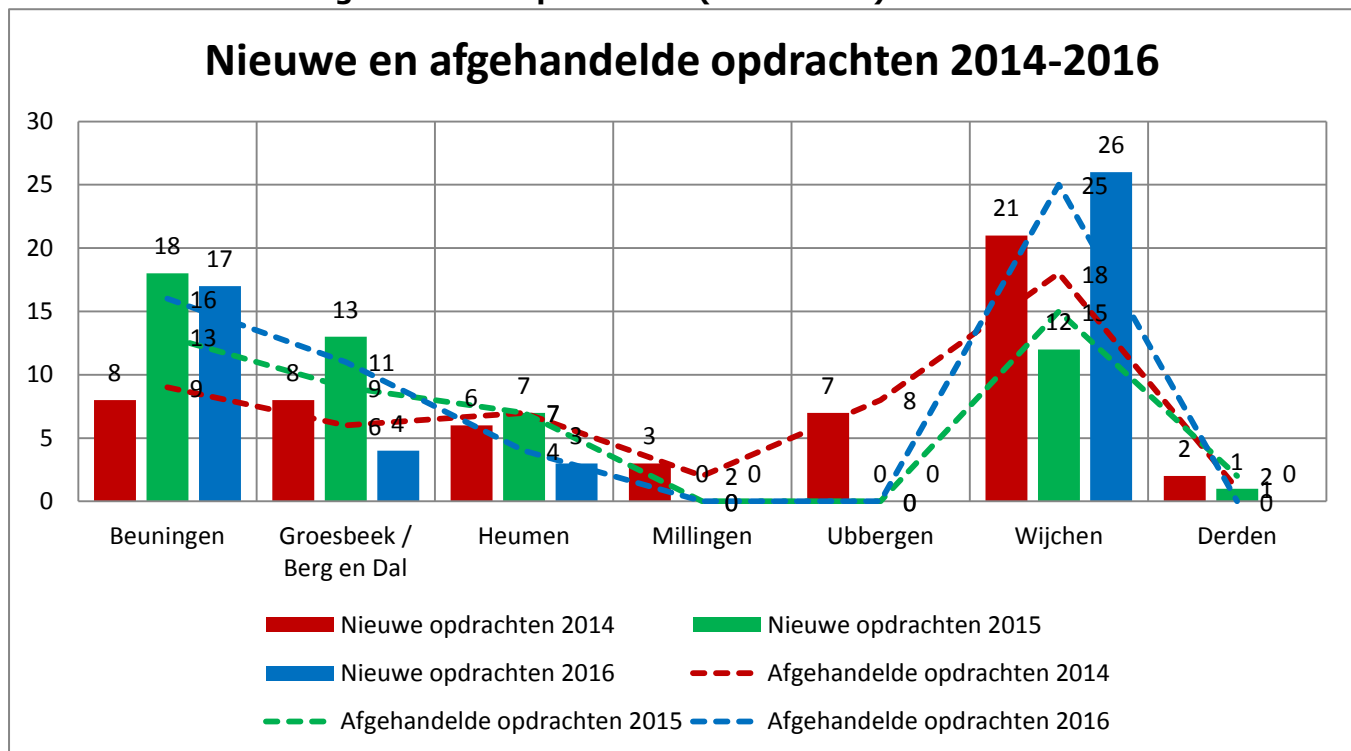
Tabel 2: nieuwe opdrachten (Bron Liaan)

Toelichting

Uit dit jaarverslag blijkt dat er in Wijchen 26 nieuwe opdrachten zijn ontvangen. In werkelijkheid zijn het er maar 12. Eén zaak is echter voor 15 zaken meegenomen vanwege de complexiteit en de grote hoeveelheid tijd die met deze zaak gemoeid was. Hetzelfde geldt ook voor de gemeente Beuningen. Van de 13 opdrachten is 1 zaak voor 5 zaken meegeteld.

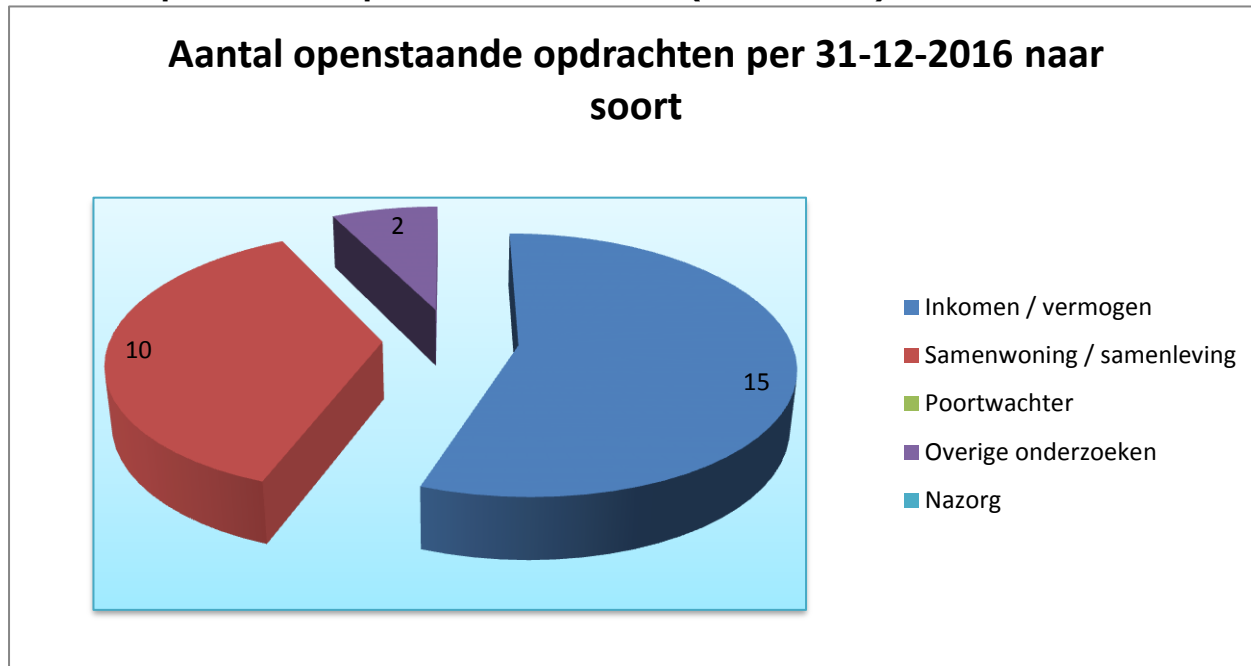
Tabel 3: Nieuwe en afgehandelde opdrachten (Bron Liaan)

Toelichting

Zie toelichting tabel 2.

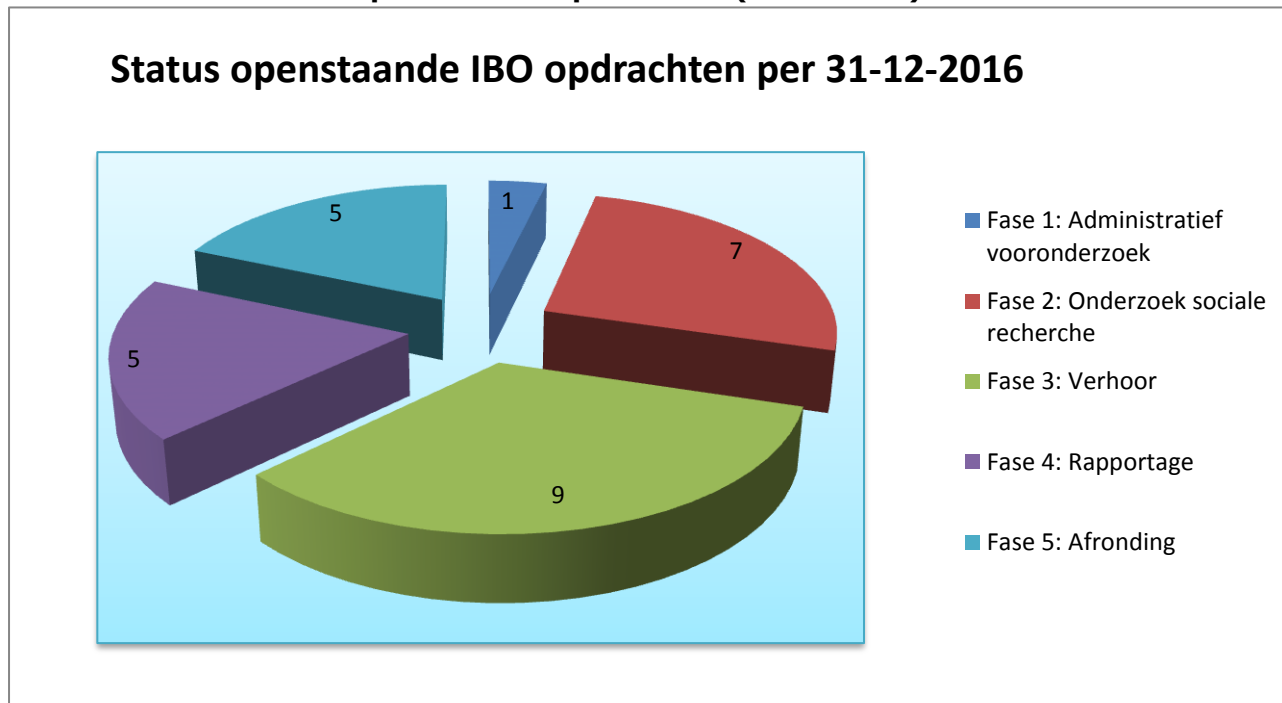
Tabel 4: Openstaande opdrachten naar soort (Bron: Liaan)

Toelichting

Per 31 december 2016 staan er nog 27 opdrachten voor bijzonder onderzoek open. Ruim de helft hiervan heeft betrekking op inkomen en vermogen. Een kwart heeft betrekking op samenwoning en samenleving.

Tabel 5: Status van de openstaande opdrachten (Bron Liaan)

Toelichting

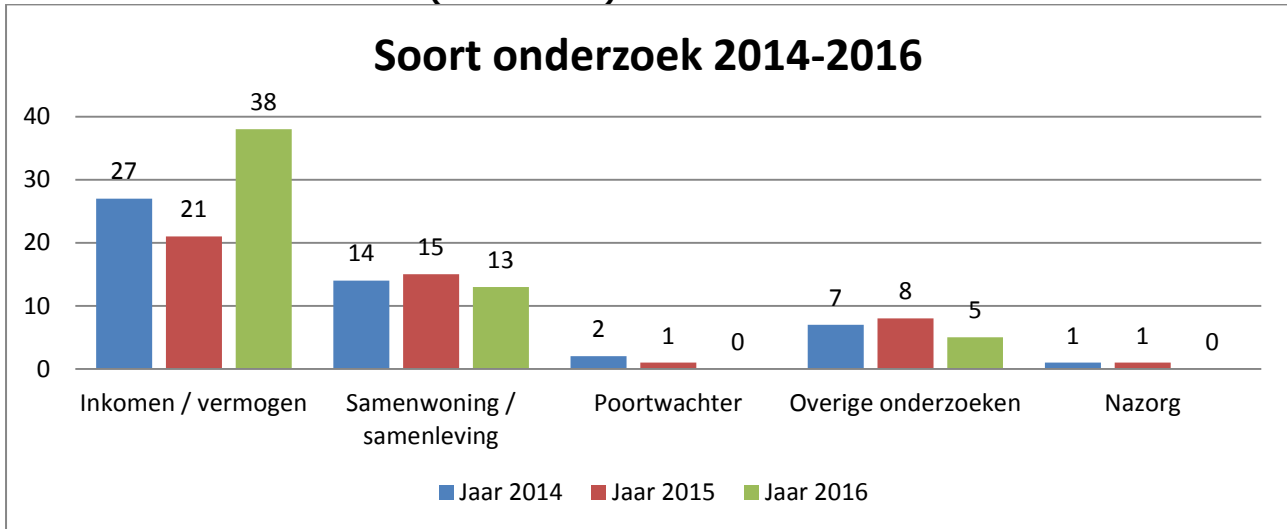
In dit overzicht is voortgang weergegeven van de openstaande werkvoorraad per 31 december 2016. Het IBO hanteert hiervoor 5 fasen. In fase 1 worden de gegevens en feiten verzameld. Dat gebeurt veelal door de managementassistenten. In fase 2 vindt het echte onderzoek door de

rechercheurs plaats. In fase 3 vindt het verhoor van getuigen en klanten plaats. Fasen 4 en 5 hebben betrekking op de afronding van de opdracht.

Uit het overzicht blijkt dat 5 opdrachten in de eindbewerking zitten. In ruim de helft van het aantal openstaande opdrachten worden de feiten verzameld of is het onderzoek gaande.

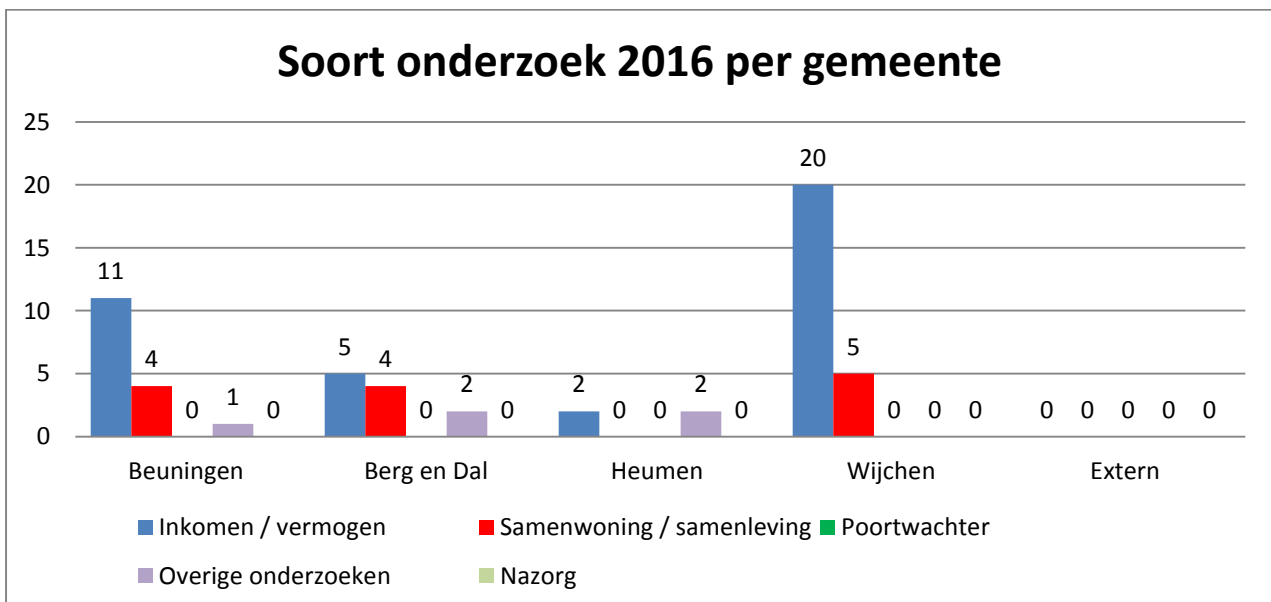
Tabel 6: Soorten onderzoek (Bron Liaan)

Toelichting

Ten opzichte van 2014 en 2015 laat 2016 voor alle afgewikkelde opdrachten - met uitzondering van inkomen /vermogen - ongeveer eenzelfde beeld zien. In 2016 ligt de nadruk op inkomen / vermogen. Dit is het gevolg van de extra zaken in Wijchen en Beuningen waar veel tijd mee is gemoeid. Zie daarvoor de toelichting bij tabel 2.

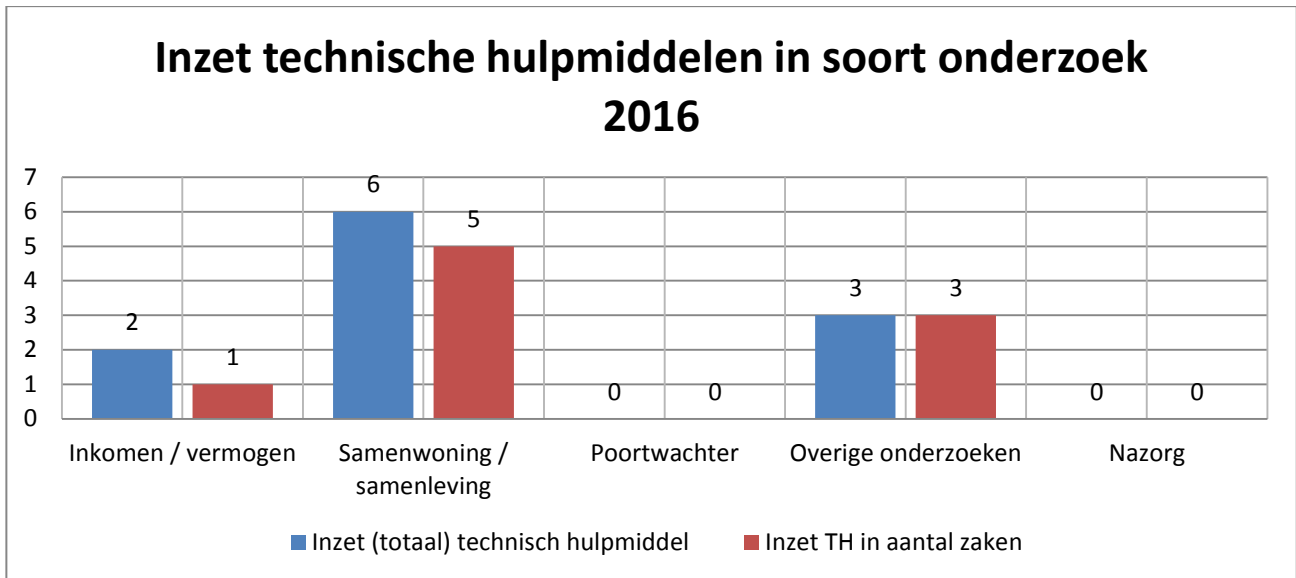
Tabel 7: Soort (afgewikkelde) opdrachten per gemeente (Bron Liaan)

Toelichting

Zie de toelichting bij tabel 6.

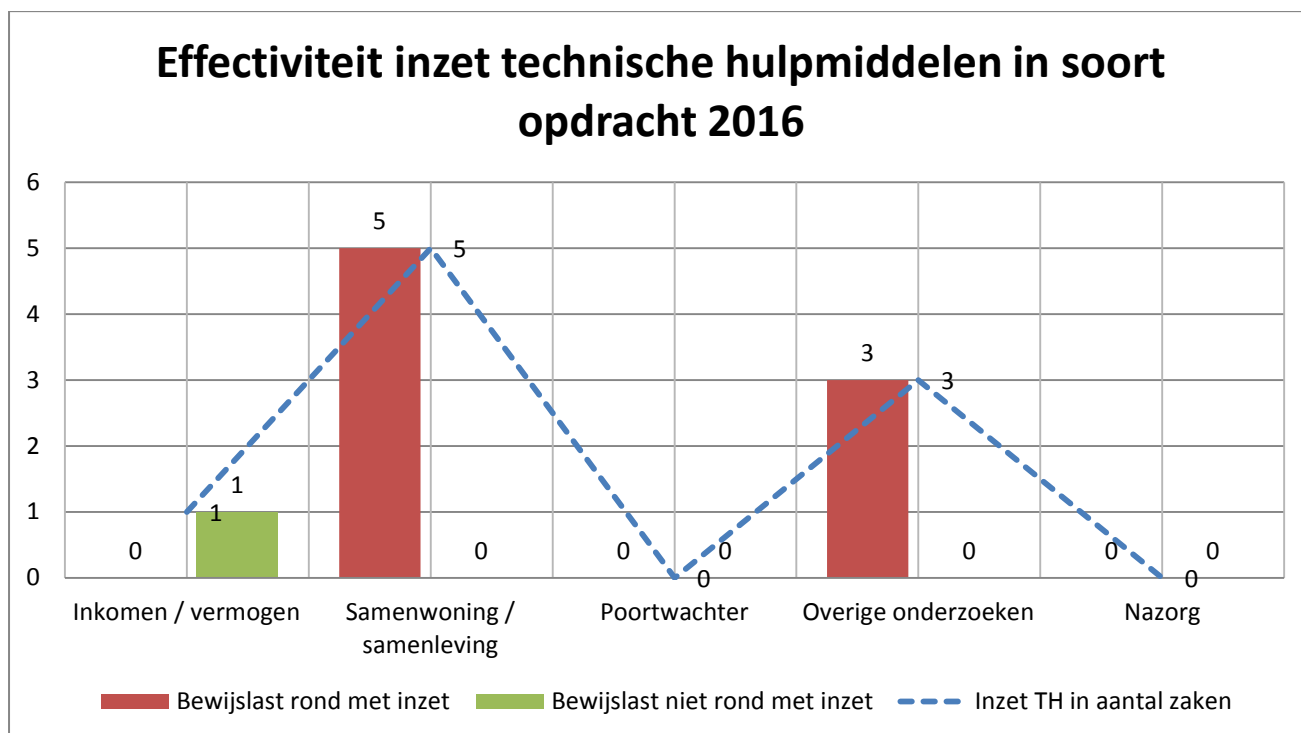
Tabel 8: Inzet technische hulpmiddelen (Bron Liaan)

Toelichting

De technische hulpmiddelen zijn in 2016 11 keer ingezet in 9 zaken. Dat is minder dan voorgaande jaren. Dat heeft twee oorzaken, t.w. de twee complexe zaken van Beuningen en Wijchen, waarin veel extra administratieve tijd is gaan zitten. Tevens is de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in de zomer 2016 leidend. Inzet van technische hulpmiddelen in het bestuursrecht (niet in het strafrecht) is niet meer mogelijk vanwege ontbrekende wetgeving in de Participatiewet. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft het protocol daarvoor ingetrokken. De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep heeft er toe geleid dat de inzet van technische hulpmiddelen pas ingezet worden na overleg met en toestemming van de Officier van Justitie.

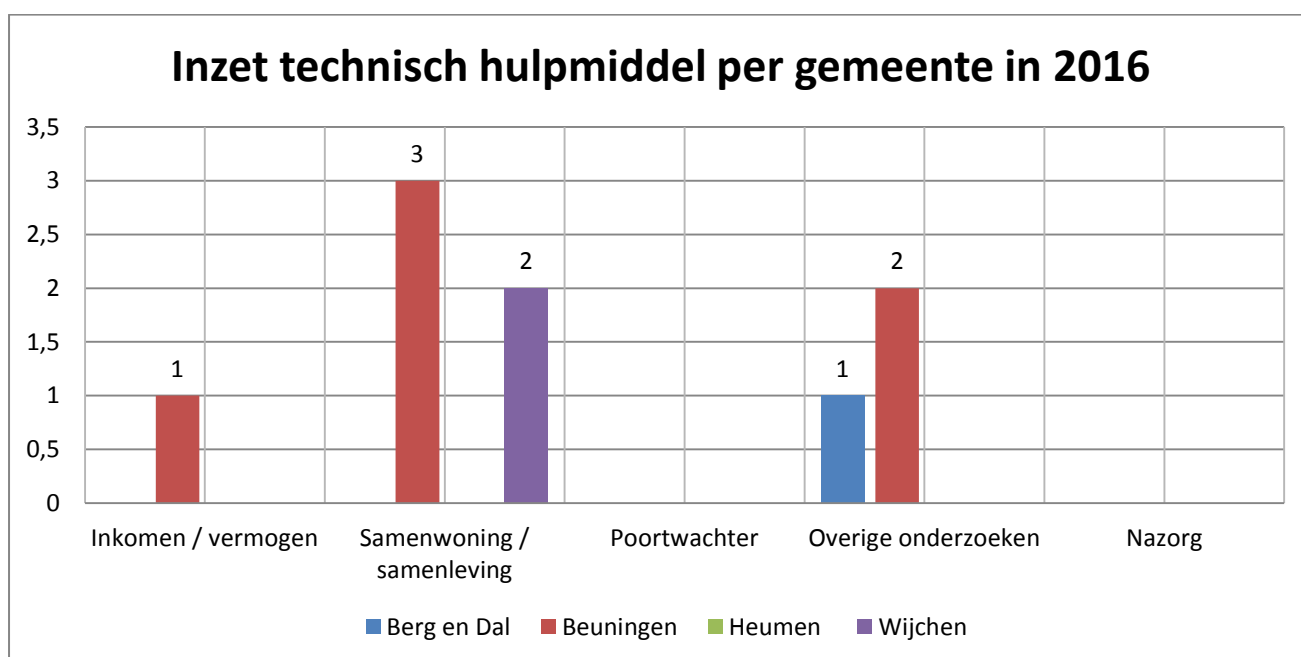
Tabel 9: effectiviteit inzet technische hulpmiddelen (Bron Liaan)

Toelichting

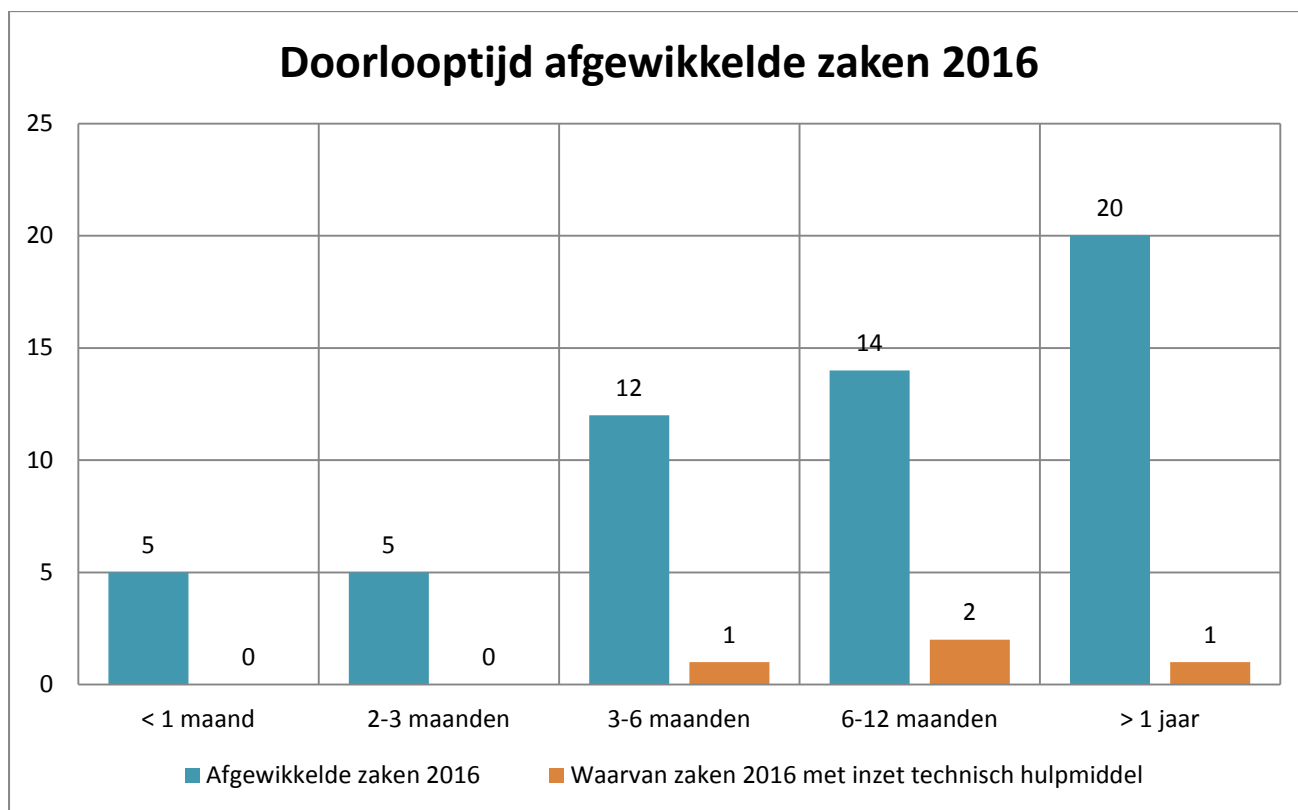
Uit onderzoek is gebleken dat de inzet van technische hulpmiddelen heeft geleid tot het verkrijgen van bewijsmateriaal. Zonder inzet van deze technische hulpmiddelen is het nagenoeg uitgesloten om de zaken rond te krijgen. Alleen na lang rechercheren en gelukstreffers is een zaak sluitend te krijgen. Met gebruikmaking van de technische hulpmiddelen zijn de resultaten van de onderzoeken zorgvuldiger. Veelal zijn aanvullende onderzoeken (bijvoorbeeld buurtonderzoek) niet noodzakelijk.

Tabel 10: inzet van technische hulpmiddelen per gemeente (Bron Liaan)

Tabel 11: Doorlooptijden (Bron Liaan)

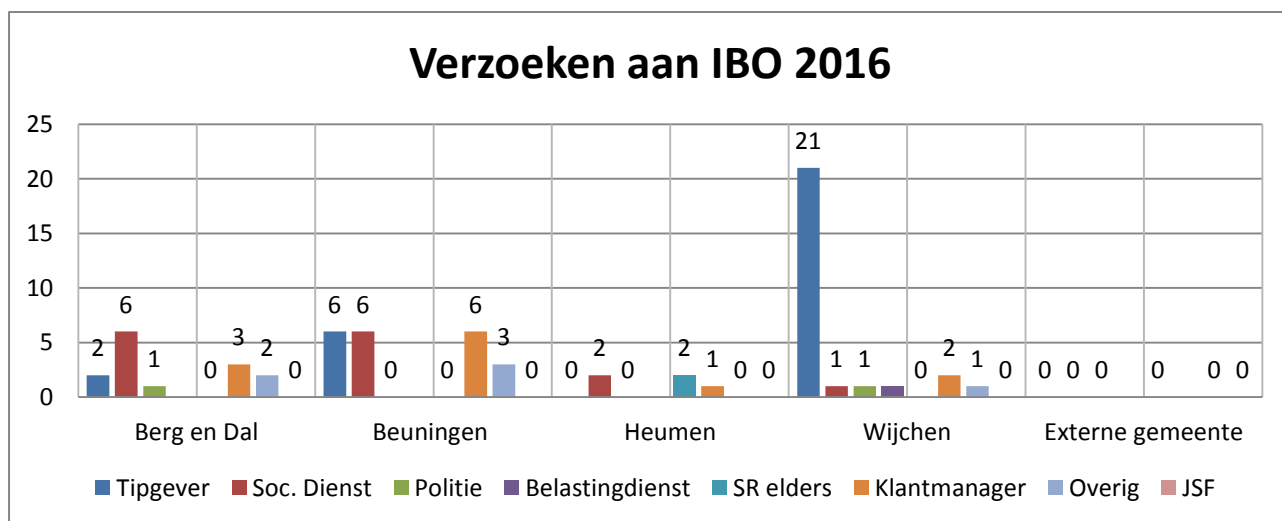

Toelichting

In deze tabel is inzichtelijk gemaakt wat de afwikkelingsduur is van de opdrachten. Van de 56 afgewikkelde opdrachten zijn er 22 met een afhandelingsduur van maximaal een half jaar. In die gevallen speelt de inzet van het technisch hulpmiddel een rol.

De twee grote zaken van Wijchen en Beuningen hebben geleid tot stagnatie van andere zaken, waardoor de doorlooptijd van de andere zaken langer zijn geworden.

Tabellen 12: Externe fraudemeldingen en verzoeken aan het IBO (Bron Liaan)

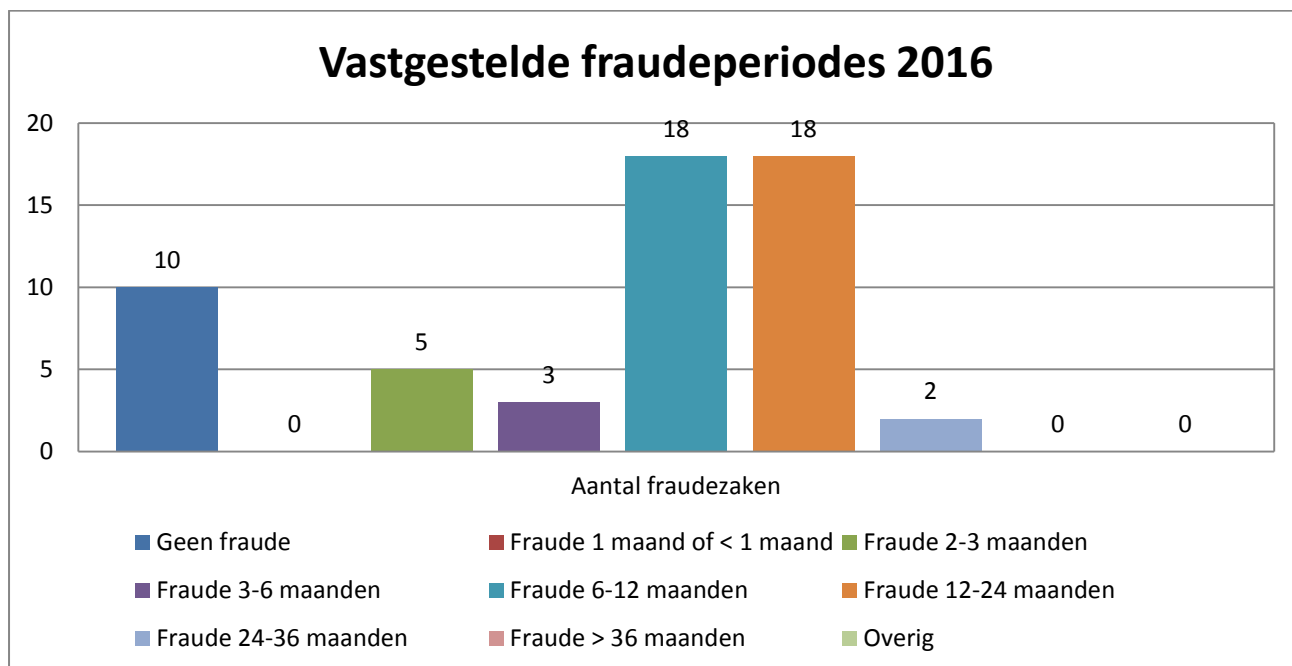

Toelichting

Naast de ingediende opdrachten tot het instellen van een bijzonder onderzoek worden jaarlijks door verschillende instanties en personen verzoeken bij het IBO ingediend. Het zijn niet alleen de (anonieme) tips die het IBO ontvangt, maar ook de verzoeken van andere instanties om mee te werken in hun onderzoeken. Deze verzoeken kunnen leiden tot nieuwe opdrachten. Met deze verzoeken zijn researchwerkzaamheden gemoeid. Per gemeente is het aantal extra verzoeken om medewerking in beeld gebracht.

Tabel 13: Resultaten 2016 duur fraudeperiode (Bron Liaan)

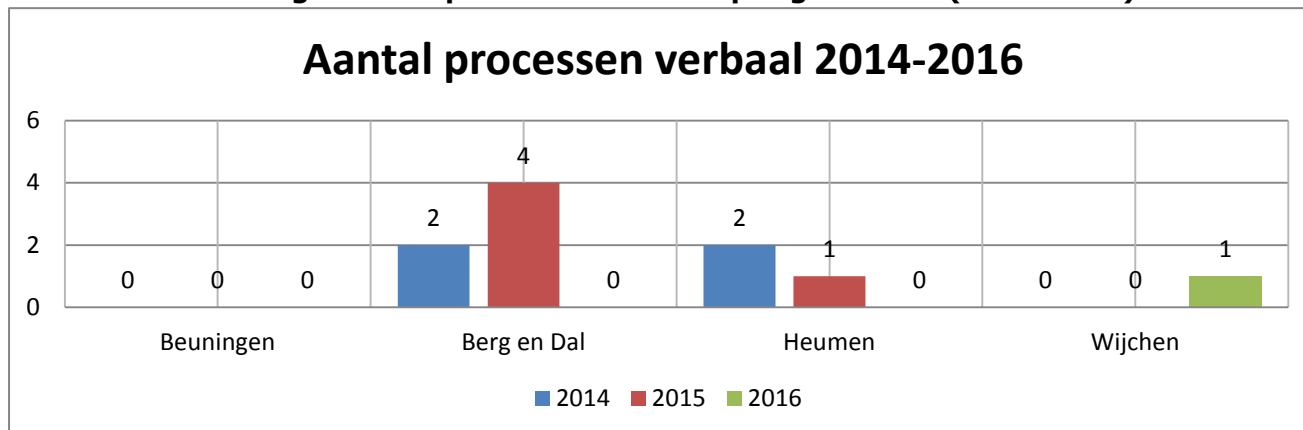

Toelichting

De kolom "overig" heeft betrekking op conservatoir beslag; boete oplegging; waarschuwingen etc.

In 10 casussen is geen fraude vastgesteld. In deze zaken is geen fraude of opzet bewezen. De uitkeringssituatie klopt in deze gevallen. In 2 van deze 10 casussen zijn later de onderzoeken heropend na vaststelling van nieuwe aanknopingspunten.

Tabel 14: Aantal ingezonden processen-verbaal per gemeente (Bron Liaan)

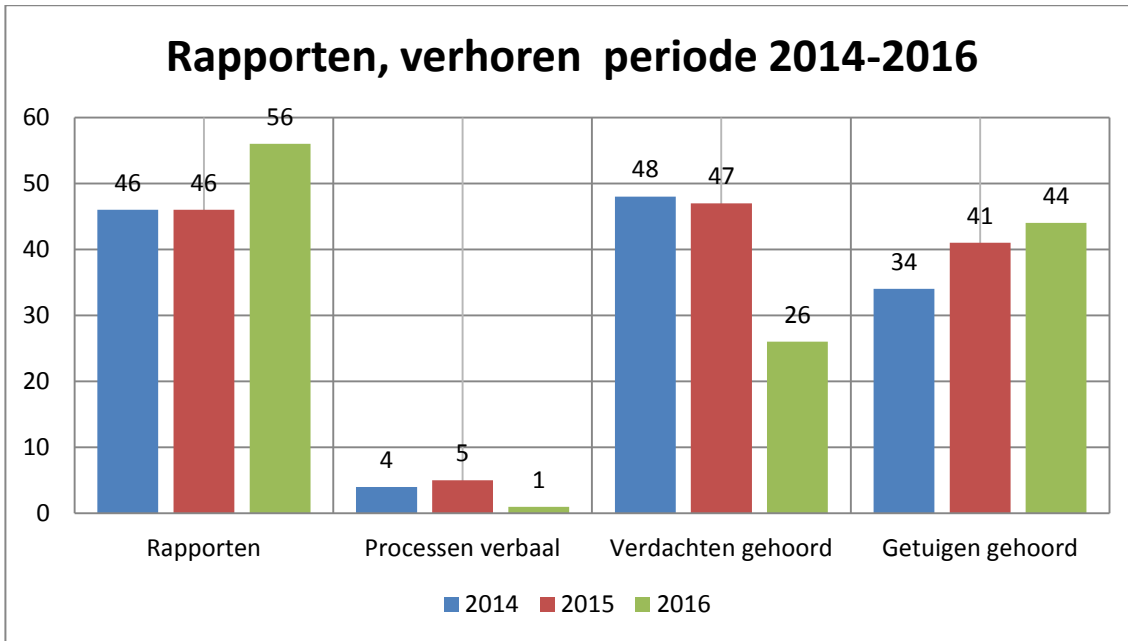

Toelichting

Het aantal processen verbaal (strafrecht) is de afgelopen jaren als gevolg van de stijging van de aangiftegrens naar € 50.000,- gedaald. Veruit het overgrote deel van de zaken wordt in het bestuursrecht afgedaan omdat de fraude beneden de aangiftegrens ligt.

Tabel 15: Rapporten, verhoren (Bron Liaan)

Toelichting

Er zijn 56 zaken afgehandeld, waarbij een zaak van Wijchen die voor 15 zaken telt en een zaak van Beuningen die voor 5 zaken telt. In beide genoemde zaken is er echter slechts 1 rapport op gemaakt.

Als deze genoemde zaken allebei voor 1 zaak tellen, dan is het aantal rapporten 38. Niet alle onderzoeken hebben geleid tot het vaststellen van fraude. In die casussen (10) zijn niet altijd verdachten gehoord. Om die reden is het aantal verhoren in 2016 van verdachten dan ook lager ten opzichte van het aantal rapporten dat is opgemaakt.